

Redaktör: Marie Sundberg, debatt@di.se Telefon 08-573 650 98

Näringslivet slår in öppna dörrar i sin energikampanj. Problemet är inte brist på el i framtiden utan vad vi ska göra med den nya el som byggs eller planeras för. Bäst vore en stor exportsatsning av svensk förnybar och klimatpositiv energi. Då måste flaskhalsarna i Sverige, över havet och i grannländerna byggas bort, skriver **Thomas Karlsson** och **Thomas Sandberg**.

Överskott och nätkapacitet är våra största elproblem

Näringslivets kampanj för en blocköverskridande energiöverenskommelse, som ska säkra en klimat-anpassad och tillväxt-främjande energipolitik, har många positiva inslag. I grundfrågan om den framtida elförsörjningen slår den dock in öppna dörrar.

Det byggs och planeras nämligen mer elproduktionskapacitet i Sverige än på många årtionden: bio-, gas- och vindkraft samt uppgraderad kärnkraft.

Svensk Energi anger en ökad elproduktion om 25 terrawattimmar, motsvarande sex Barsebäcksreaktorer. Energimyndigheten har föreslagit att målet 10 TWh för vindkraften 2015 höjs till 30 TWh 2020.

Totalt har elanvändningen sedan 1990 legat på mellan 140 och 150 TWh medan industrin har pendlat mellan 50 och 57 TWh. Sverige har de senaste 20 åren visat att en stark tillväxt är möjlig utan ökad användning av el eller annan energi.

Till bilden hör att det byggs och planeras för minst lika mycket elproduktionskapacitet i grannländerna. Vid Svenska Kraftnätets planeringsråd tidi-

Thomas Karlsson
energi- och miljöanalytiker, Vegab

Thomas Sandberg
professor i industriell ekonomi och organisation, KTH

gare i år redovisades att till 2015 planerar Finland att ha byggt ut 16 TWh elproduktion, Norge 18, Danmark 6 och Sverige 23.

Å andra sidan tänker Danmark och Finland stänga några kolkraftverk vilket reducerar nettotillskottet med 17 TWh till 46. I princip samma siffror för 2015 återfinns i det nordiska elnätssamarbetet Nordels systemutvecklingsplan från i våras, som också anger en nettoutbyggnad till 2025 med ca 80 TWh.

Dessa 46 respektive 80 TWh kan jämföras med det nordiska elsystemets cirka 400 TWh i dag.

Det är hög tid att diskutera vad vi vill göra med all denna nya el:

► Exportera och ersätta kolkraft i andra länder. Det vore den i särklass största nytta svensk klimatpolitik kunde göra. Att ersätta 25 TWh kolkraft med svensk el ger en minskning utomlands av koldioxidutsläppen med nästan hälften av Sveriges totala utsläpp. Dessutom får vi en ny exportindustri av stora mått.

Problemet är att vi inte har nätkapacitet att exportera så mycket el – kanske inte ens hälften. Det finns flaskhalsar i Sverige, över havet och i grannlän-

terna, som måste byggas bort. Också den fortsatt mycket starka utbyggnaden av vindkraft i Nordtyskland, Danmark och Sydsverige kräver utökad överföringskapacitet ned genom Tyskland. Redan nu ser vi att exporten stryps så snart det blåser ordentligt i norra Tyskland.

► Satsa på en snabb omställning till laddbara elbilar. Av beräkningar från Energimyndigheten och Naturvårdsverket kan man dra slutsatsen att den svenska fordonsparken skulle behöva drygt 10 TWh el mot dagens ca 85 TWh fossilbränslen.

► Stänga kärnkraftverk. Anser man att kärnkraftsstängning är viktigare än klimatarbete via elexport är det ett gyllene tillfälle att stänga flera reaktorer inom några år.

► Stänga de få och oftast nya gaskraftverk vi har i Sverige, främst Göteborg och Malmö, och minska utsläppen med flera miljoner ton koldioxid varje år.

► Öka elanvändningen i Sverige. Med ett elöverskott blir plötsligt elvärme, värmepumpar med mera de miljövänligaste energislag som finns, på grund av att svensk el inte påverkar klimatet som kolkraft.

Samtidigt bygger all politik tvärtom

på att vi ska spara el för att minska kolkraften.

Kanske är det dags att använda mer el till exempel värmepumpar och därigenom spara energi. Det biobränsle vi får över kan exporteras och ersätta kolkraft.

Alltså: beskatta biobränsle och fjärrvärme som elkonsumention beskattas i dag, minska fjärrvärmens och exportera biobränslet för att ersätta kolkraft. Efterfrågan på importerat biobränsle växer så det knakar i kolkraftländerna.

► Man kan också låta bli att göra något alls. Då framstår vår politik om några år som ett dåligt skämt. Svenska elkonsumenter betalar 35 miljarder kronor om året på sina elräkningar i skatter och certifikat och elkraftbolagen investerar 100 miljarder kronor på några år utan att vi utnyttjar de möjligheter dessa resurser innebär.

Det bästa vore att utnyttja den ekonomiska och miljömässiga potentialen i en stor exportsatsning av svensk förnybar och klimatpositiv energi. Vi har naturresurser som kontinenten inte har men saknar transportmedel för leveransen. Nordels studie visar som väntat att en rad nya förbindelser över havet är samhällsekonomiskt lönsamma.